

NOV POGLED NA ODPADKE- REUSE CENTER

Marinka VOVK¹

¹ Okoljsko raziskovalni zavod ORZ, Sp. Preloge 55, SLOVENSKE KONJICE
orz@siol.com

POVZETEK

V Sloveniji se soočamo z naraščanjem količin odpadkov in s problemi prepovedi odlaganja neobdelanih odpadkov. Vse strožje zahteve za gospodarnейše ravnanje z odpadki se kažejo v povečanju deleža ponovne uporabe odpadkov in povečanju reciklaže. Hkrati so opazne potrebe prebivalcev po fleksibilnih, okolju prijaznih in učinkovitih storitvah na področju zbiranja odpadkov in preusmerjanja toka odpadkov iz odlagališč v ponovno uporabo.

Z večanjem kupne moči prebivalstva, večjo dostopnostjo do opreme za gospodinjstvo, ob prehodu na individualne sisteme zbiranja odpadkov, vzpostavitvijo zbirnih centrov za odpadke v okviru javnih služb in z večanjem okoljskih zahtev po popolnem ločevanju odpadkov, še ni urejen učinkovit sistem preusmeritve toka kosovnih odpadkov v ponovno uporabo. Posledično se 8-12% celotne mase odpadkov, ki so uvrščeni med kosovne odpadke in ločeno zbrani usmeri v netrajnostne postopke, s čimer se izgubljajo resursi, naravni viri in delovna mesta. Razlog za vzpostavitev centrov ponovne uporabe je, da število socialno ogroženih gospodinjstev narašča, večja se razkorak med potrebami zaposljivosti na trgu in dejansko izobraženim kadrom. Zaradi hitrega večanja potrošništva komunalne storitve ne sledijo potrebam po individualni obravnavi posameznika in nujni fleksibilizaciji, zato je zaznana povečana potreba po dejavnosti odvoza še uporabnih kosovnih odpadkov (pohištvo, športni rekviziti, gospodinjiski aparati, oblačila, knjige...), saj teh odpadkov ni dovoljeno odlagati na odlagališčih. Z dejavnostjo centra ponovne uporabe (Reuse centra) je mogoče te odpadke z inovativnimi storitvami obnoviti, popraviti in spraviti v stanje, primerno za ponovno uporabo ter prodati novim uporabnikom po simbolični ceni, s čimer se preusmerja tok odpadkov nazaj v uporabo.

Koncept vzpostavitve ReUse centra oz. centra ponovne uporabe omogoča kumulacijo storitev na podlagi ponovne rabe, inovativnih popravil in servisiranja, zato bodo nastajale v tem pogledu tudi nove okoljske storitve. Ta koncept tvori podlago za nadaljnjo spodbujanje širjenja centrov ponovne uporabe, še posebej skozi vključitev v okviru zbirnih centrov, s katerimi razpolagajo lokalne skupnosti za zbiranje ločenih frakcij. V skupni masi ločeno zbranih kosovnih odpadkov je mogoče ponovno uporabiti 35% odpadkov, kar pomeni hkrati uresničevanje prednostnega reda in gospodarnейše upravljanje z naravnimi viri. Ideja primera minimizacije odpadkov izhaja iz storitev, ki omogočajo preusmeritev toka odpadkov v ponovno uporabo. Spodbujanje trajnih stilov potrošništva skozi ciljno usmerjene ukrepe in senzibilizacija javnosti, vodi k izboljšanju okolja in virov, kot tudi k zmanjšanju odpadkov in večanji kakovosti življenja. Skozi vzpostavitev mreže centrov ponovne uporabe je mogoče spodbuditi povpraševanje po popravilih, obnovah in ostalih okoljskih storitev z inovativno usmerjenostjo zadovoljevanja potreb. Z vzpostavitvijo delovnih procesov v centrih ponovne

uporabe, za kar je predhodno potrebna infrastruktura (dovolj velik servisno-skladiščni in prodajni prostor ter orodje in oprema za izvajanje popravil), bi bila vzpostavljena osnova za delovanje socialnega podjetništva. Takšni centri v tujini zaposlujejo iskalce zaposlitve iz skupine težje zaposljivih oseb (starejši, invalidi, nekvalificirani, ženske...) in skupine ljudi, ki so zaradi inovativne naravnosti in raziskovalne nagnjenosti težje zaposljivi v klasičnih podjetjih, kjer nimajo možnosti inoviranja in raziskovanja. V prispevku bomo pojasnili, zakaj na področju ravnanja z odpadki potrebujemo nove izzive, prikazali bomo konkretne primere uresničevanja prednostnega reda ravnanja z odpadki in izpolnjevanja okoljskih ciljev.

Ključne besede: Inovativni in učinkoviti primeri minimizacije, ločenega zbiranja, predelave in ponovne uporabe odpadkov.